

'Pak stank veebedrijven nu aan'

BESCHERMING BURGERS

MILIEUMAN GEERT VERSTEGEN UIT SINT-HUBERT, VOORZITTER VAN BRABANTS BURGERPLATFORM. FOTO THEO PEETERS THEO PEETERS

Saneer per direct ernstige stankoverlast van veehouderijen. En stop met vergunningen voor nieuwe staluitbreidingen. Land van Cuijk en Maashorst moeten zo in navolging van het Rijk hun verantwoordelijkheid nemen en burgers actiever beschermen tegen overmatige stankhinder.

FRANK HERMANS

Frank Hermans

Cuijk/Langenboom

Dat schrijven het Brabants Burgerplatform en de vereniging StopDeStank Deurne in een gemeenschappelijke verklaring aan onder meer de twee buurgemeenten. Ze voelen zich gesteund door een recente uitspraak van de civiele rechter. Daarnaast wijzen ze op de vorig jaar aangenomen Crisis- en Herstelwet, die gemeenten volgens hen verplicht tot acuut ingrijpen. Zonder ingrijpen dreigen volgens hen miljoenenclaims.

De rechter stelde in september acht huishoudens uit Gelderland, Brabant, Limburg en Overijssel in het gelijk, in hun strijd tegen ondraaglijke stankoverlast van veebedrijven in hun omgeving. Onder hen vijf gezinnen uit de gemeente Land van Cuijk.

De rechter bepaalde dat de rijksoverheid zich onterecht onttrekt aan eigen milieunormen. In 2007 stelde het Rijk in de Wet Geurhinder en Veehouderij de maximumgrens van geuroverlast op 19.4 odeur (een geurgrens vastgesteld met hulp van 'gecertificeerde neuzen' ofwel professionele ruikers). Daarboven, zo werd gesteld, is de leefomgeving 'zeer slecht'.

De rechter concludeert dat bij overschrijding Nederland het door haar ondertekende Verdrag voor de Rechten van de Mens ontduikt. Dat gebeurt volgens diezelfde rechter aantoonbaar bij de acht in het gelijk gestelde huishoudens. „Maar mogelijk gaat het in totaal om wel tweeduizend woonadressen, vertelde staatssecretaris Vivianne Heijnen (Infrastructuur en Waterstaat, FH) aan ons", aldus voorzitter Geert Verstegen van Brabants Burgerplatform, tevens vicevoorzitter van Milieuvereniging Land van Cuijk.

Vervolgonderzoek moet daar duidelijkheid over geven. „Alle adressen waar een overschrijding plaatsvindt, hebben recht op een schadevergoeding die mogelijk kan oplopen tot meer dan een ton", zegt Verstegen. „Omliggende bedrijven krijgen saneringsplicht om uitstoot te verminderen naar minder dan 19.4 odeur."

Volgens Verstegen is het een uitspraak met vergaande gevolgen. „Staatssecretaris Heijnen heeft al toegezegd mee te willen denken over saneringen, ze neemt de uitspraak heel serieus. Terecht, want de schade voor het Rijk, dus de belastingbetaler, kan oplopen tot 200 miljoen."

Een hoger beroep volgt dit jaar, maar het gerechtelijk oordeel zal volgens Verstegen niet anders uitpakken. „Net als bij eerdere rechtszaken van milieustichting Urgenda zal de civiele rechter een consistente lijn aanhouden, zo is de verwachting." De milieuorganisaties komen daarnaast op lokaler niveau in actie. „De rechter verbaasde zich er hooglijk over dat nog nergens in Nederland gemeenten zelf hebben ingegrepen bij zeer slechte milieumomstandigheden, terwijl die daar op basis van de Crisis- en Herstelwet sinds 2022 wel de middelen voor hebben."

Brabants Burgerplatform, een koepelorganisatie voor burgers en organisaties die strijden tegen overlast van veehouderijen, gaat als eerste in Nederland een beroep doen op de wet. Verstegen: „We vinden dat gemeenten heel voorzichtig moeten zijn met dit dossier. Voor je het weet, worden ze opgezadeld met de gevolgen van nu gemaakte fouten die de belastingbetalers over tien, vijftien jaar miljoenen euro's kunnen kosten."

De milieuclubs wijzen er bovendien op dat Land van Cuijk en Maashorst het Schone Lucht Akkoord hebben ondertekend, een akkoord waarin Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten zich hebben verbonden aan 'gezondheidswinst van minimaal 50 procent ten opzichte van 2016'.

'De was buiten hangen? Vergeet het maar'

PIET CATSBURG. FOTO VAN ASSENDELFT VAN ASSENDELFT FOTOGRAFIE

„50.000 varkens, 3000 geiten, 100.000 kippen en 1000 koeien. Die zitten in een cirkel van 1 kilometer rondom mijn woning, in totaal elf bedrijven", somt Piet Catsburg op.

Zijn woning ligt aan de Graspeel, ergens halverwege de plaatsjes Zeeland (gemeente Maashorst) en Langenboom (gemeente Land van Cuijk). Onvermijdelijk, op de plek waar hij woont: ondraaglijke stank.

„Zeker met zuidwestenwind wordt mijn adem afgesneden door de penetrante ammoniaklucht. Was buiten hangen? Vergeet het maar. Schoffelen in de tuin? Niet te doen. Met mist is het nóg erger. Dan hangt er een deken van stankoverlast."

44 jaar geleden kwam hij hier, sindsdien is het met de stank almaar erger geworden. Natuurlijk heeft hij zich verzet tegen nieuwe bedrijfsuitbreidingen die hem, naar eigen zeggen, steeds meer de adem afsneden. Desondanks mochten boerenbedrijven om hem heen, aldus Catsburg, grenzeloos uitbreiden.

Bescherming door de overheid? „Je kunt je sinds 2007 beroepen op de Wet Geurhinder en Veehouderij, maar daar wordt meestal geen donder mee gedaan. Regels zijn krom en worden vaker ontdoken dan gevolgd. Luchtwassers zouden de lucht schoon houden, maar iedereen weet dat dit een wassen neus is. Het drama is des te groter door de incompetenten leden van de oude gemeenteraad", zegt hij.

Buren in zijn omgeving hebben inmiddels eieren voor hun geld gekozen. „Al vijf families heb ik zien verhuizen voor de stank, allemaal veevluchtelingen." Hijzelf weigerde zich 'over te geven', en wil alsnog zijn gelijk halen bij de rechter.

Hij behoorde tot de club van zestien huishoudens die bij de civiele rechter aanklopten, maar zat niet bij de acht die van de rechter gelijk kregen. „Niet omdat de overlast hier te laag is. Professionele ruikers hebben de stank hier een score gegeven van 40 odeur,

terwijl de rechter 19.4 als bovengrens hanteert. Maar probleem is dat dit nog niet officieel is vastgesteld."

Catsburg is er vast van overtuigd dat hij in de toekomst geschaard kan worden onder de naar schatting tweeduizend huishoudens voor wie de rijksoverheid verplicht wordt een schadevergoeding te betalen. De acht omliggende bedrijven zullen volgens hem moeten saneren.

Maar intussen gaat de oude strijd ook door. „Tegen de boerderij aan de Gasthuisstraat in Langenboom. Die wil opnieuw uitbreiden. Heel Langenboom heeft er last van, het stinkt nu al als de hel. Toch is de gemeente voornemens een vergunning af te geven. Rara, hoe kan dat?"

Het Brabants Burgerplatform roept mensen op zich te melden (stank@brabantsburgerplatform.nl) wanneer zij vermoeden dat de grens van 19.4 odeur bij hen wordt overschreden.

Frank Hermans